

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/244/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5612210781
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5612210781.2

Uznesenie

Krajský súd v Žilina, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: Slovenská republika, zastúpenému Ministerstvom spravodlivosti SR, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, v konaní o náhradu majetkovej škody 125,- eur a náhradu nemajetkovej ujmy 935,- eur, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 8C/240/2012-61 zo dňa 10. júna 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobný návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal zaviazať odporcu na náhradu majetkovej škody vo výške 125,- eur a na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 935,- eur. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Nárok navrhovateľa posudzoval prvostupňový súd v zmysle čl. 46 ods.1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 prvá veta Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 5 ods. 1, § 9 ods. 2, § 9 ods. 4, § 15 ods. 1, § 16 ods. 2, 4, § 17 ods. 1, 2, 3, § 19 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v platnom znení.

Postupujúc podľa označenej právnej úpravy okresný súd žalobu zamietol pre neunesenie navrhovateľovho dôkazného bremena.

Prvostupňový súd v prvom rade skúmal splnenie základného predpokladu uplatnenia nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom na súde, ktorým je v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v platnom znení predbežné prerokovanie nároku na základe písomnej žiadosti poškodeného podanej na príslušnom orgáne, ktorým je v súdenom prípade Ministerstvo spravodlivosti SR. Navrhovateľ tvrdil, že tento zákonný postup dodržal písomnou žiadosťou, potvrdenie o prijatí ktorej odporcom je založené v spise Okresného súdu Liptovský Mikuláš o náhradu škody z titulu nesprávneho úradného postupu v exekučnej veci vedenej voči D. H.. V prejednávanej veci ďalej konštatoval, že odporcom je štát - Slovenská republika - ako nositeľ právnej subjektivity (právnická osoba), menom ktorého koná štátny orgán - Ministerstvo spravodlivosti SR (§ 21 Občianskeho zákonníka, § 21 ods. 2 O. s. p.). Odporcom nie je štátny orgán - Ministerstvo spravodlivosti SR, ktoré pri postupe podľa § 15 zákona č. 514/2003 Z. z. v platnom znení nekoná za štát, ale v rámci vlastných kompetencií zverených mu zákonom koná vo vlastnom mene, na vlastný účet ako samostatná právnická osoba. Preto ak navrhovateľ tvrdí, že potvrdenie o prijatí písomnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku vystavené odporcom (t. j. Slovenskou republikou) sa nachádza v súdnom spise Okresného súdu Liptovský Mikuláš, nejde o prijatie žiadosti orgánom určeným zákonom č. 514/2003 Z. z. v platnom znení na jeho prerokovanie (Ministerstvom spravodlivosti SR). Je potom bez právneho významu tvrdenie navrhovateľa, že odporca (t. j. Slovenská republika) do dňa podania žaloby na žiadosť o predbežné prerokovanie nároku pozitívne nereagoval. Ak boli žiadosti navrhovateľa o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody doručené odporcovi namiesto toho, aby boli

doručené Ministerstvu spravodlivosti SR, potom nárok navrhovateľa nebol prerokovaný predbežne a žaloba je z hľadiska § 15 a § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. podaná predčasne. Ust. § 16 ods. 4 označenej právnej úpravy oprávnenému subjektu dáva možnosť obrátiť sa so svojím nárokom na náhradu škody na súd v prípade jeho neuspokojenia alebo čiastočného uspokojenia do 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, alebo písomného oznámenia poškodenému, že jeho nárok na náhradu škody nebude uspokojený. Ak sa navrhovateľ pri zhotovovaní písomnej žaloby dopustil nepresnosti v označení subjektu, ktorému žiadosť o predbežné prerokovanie nároku doručil a skutočne ju doručil kompetentnému Ministerstvu spravodlivosti SR, netvrdil však, kedy sa v súdnom prípade obrátil na Ministerstvo spravodlivosti SR s písomnou žiadosťou o predbežné prerokovanie súdeného nároku na náhradu škody, čo bolo obsahom jeho žiadosti, či, akým spôsobom a kedy Ministerstvo spravodlivosti SR reagovalo, či nárok navrhovateľa na náhradu škody nebol uspokojený, alebo bol uspokojený len čiastočne, alebo mu bolo písomne oznámené, že jeho nárok na náhradu škody uspokojený nebude. Ak sa navrhovateľ obrátil na kompetentný orgán spoločnou žiadosťou, týkajúcou sa viacerých škodových prípadov, aj to mal jasne v žalobe tvrdiť. Rovnako navrhovateľ neoznačil dôkaz, ktorým by preukázal podanie písomnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku v súdnom prípade. Odkaz na iné súdne konanie (spis Okresného súdu Liptovský Mikuláš o náhradu škody z titulu nesprávneho úradného postupu v exekučnej veci vedenej voči D. H.) je bez akéhokoľvek tvrdenia súvislostí súdeného prípadu s označeným súdnym konaním nedostatočné. Navyše, nie je v možnostiach súdu zlustrovať uvedené súdne konanie, pokiaľ nie je označené účastníkmi konania, predmetom konania a najmä spisovou značkou (ktorá navrhovateľovi ako účastníkovi súdneho konania musí byť známa minimálne z písomného potvrdenia o prijatí žaloby vystaveného súdom). Ak sú účastníkmi uvedeného súdneho konania navrhovateľ a odporca, nie p. H., rovnako súd nemá možnosť lustrácie v niekoľkých stovkách súdnych spisov (v súdnom registri sú uvedení účastníci konaní, nie skutkové tvrdenia).

Ako právny základ žalovaného nároku navrhovateľ podľa okresného súdu uvádza nesprávny úradný postup Okresného súdu Liptovský Mikuláš pri vydávaní poverenia v exekučnej veci vedenej súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 13073/2009. Na margo označenia exekučného spisu okresný súd dodal, že ak navrhovateľovi nebola zrejme súdna spisová značka exekučného konania (ktorú mohol zistiť pri riadnej súčinnosti so súdnym exekútorom, ktorého sám požiadal o vymoženie svojej pohľadávky), nič mu nebránilo exekučnú vec bližšie identifikovať minimálne menom a sídlom súdneho exekútora a označením povinnej, nevzbudzujúcim pochybnosti o jej totožnosti (na strane 2 žaloby navrhovateľ uvádza jej dátum narodenia 09.03.1976, na strane 7 jej správny dátum narodenia 30.12.1977). Podľa okresného súdu navrhovateľ tvrdí, že k povereniu súdneho exekútora došlo dňa 09.04.2010, v omeškaní dlhšom viac ako 17 mesiacov. Podľa okresného súdu z pripojeného spisu okresného súdu sp. zn. 3Er/1114/2009 je zrejme, že dňa 28.12.2009 bola okresnému súdu doručená žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čo vyplýva z prezenčnej súdnej pečiatky aj z elektronického potvrdenia prijatia návrhu zo dňa 28.12.2009 žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pre súdneho exekútora v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s. r. o. proti povinnej I. D. Y., nar. XX.XX.XXXX pre vymoženie 274,83 eur s príslušenstvom na základe návrhu z 28.11.2009, ktorý bol k tejto žiadosti pripojený. Ďalej konštatoval, že ako exekučný titul je označený rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a. s., IČO: 35 922 761, Bratislava z 18.09.2009, sp. zn. SR 14612/09, vykonateľný 12.11.2009 a z textu tohto exekučného titulu vyplýva, že ide o vymoženie pohľadávky vo výške 274,83 eur s príslušenstvom na základe zmluvy o úvere uzavretej dňa 07.08.2008.

O predmetnej žiadosti bolo rozhodnuté udelením poverenia dňa 09.04.2010, doručeného súdnemu exekútorovi dňa 05.05.2010 spolu s uznesením zo dňa 14.04.2010 č. k. 3Er/1114/2009 o zastavení exekúcie z dôvodu, že exekučný titul priznáva právom nedovolené plnenie. Vydaniu poverenia predchádzala výzva zo dňa 14.01.2010 na predloženie úverovej zmluvy, zaslaná súdnemu exekútorovi, ktorý na ňu reagoval písomnosťou zo dňa 23.01.2010 bez predloženia požadovanej listiny. Podľa okresného súdu vydanie poverenia v uvedenom čase sa spravovalo § 44 ods. 2 Exekučného poriadku účinného do 31.05.2010, v zmysle ktorého, ak súd nezistí rozpor v žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alebo exekučného titulu so zákonom do 15-ich dní od doručenia žiadosti, písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu.

Okresný súd ďalej konštatoval, že do kompetencie všeobecných súdov nepatrí rozhodovanie o tom, či v súdnom konaní vznikli prieťahy. Navrhovateľ nesplnil svoju dôkaznú povinnosť v zmysle § 120 ods. 1 O. s. p. v tomto sporovom konaní a netvrdil ani nepreukázal, kedy, ktorý štátny alebo súdny orgán a ktorým rozhodnutím zistil existenciu prieťahov v súdnom konaní.

Podľa okresného súdu, aj keď navrhovateľ nepreukázal existenciu prieťahov v súdnom konaní ani nečinnosť súdu zákonom vyžadovaným rozhodnutím štátneho orgánu alebo súdu, plniac si povinnosť

prevencie, aj vo vzťahu k samotnej žalobe, okresný súd uviedol, že navrhovateľ nepreukázal ani výšku tvrdenej majetkovej škody 125,- eur. Či už ide o skutočnú škodu, alebo o ušlý zisk (čo nie je zo žaloby zrejmé), navrhovateľ nepreukázal vynaloženie čiastky 70,- eur na správu a údržbu vymáhanej pohľadávky. Rovnako netvrdil, za ktoré obdobie mali tieto náklady vzniknúť, či ide o odmenu za pracovné výkony zamestnanca, kedy a v akom rozsahu bola dojednaná a kedy bola navrhovateľom uhradená. Navrhovateľ nepreukázal, za aké obdobie a kedy vznikli náklady na udržiavanie a správu informačného systému vyčíslené sumou 40,- eur a na administratívne spracovanie, poštovné, telekomunikačné výdaje spojené s urgovaním, kontrolou stavu konania na exekučnom súde vo výške 15,- eur. V tejto súvislosti okresný súd pripomenul, že navrhovateľ si uplatňuje právo na náhradu majetkovej škody vo výške 125,- eur paušálne vo všetkých súdnych konaniach (len v senáte 8C Okresného súdu Liptovský Mikuláš cca 110 vecí) bez ohľadu na tvrdenú dĺžku nečinnosti súdu. Odôvodnenie požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch navrhovateľom je len hypotetické.

Záverom okresný súd konštatoval, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno v celom rozsahu. Napriek obsiahlosti žaloby netvrdil a ani nepreukázal základné atribúty zodpovednostného právneho vzťahu, ktorými sú zavinené protiprávne konanie (navrhovateľom tvrdený nesprávny úradný postup Okresného súdu Liptovský Mikuláš v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 13073/09 súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého voči povinnej I. D. Y., nar. XX.XX.XXXX, pre vymoženie 274,83 eur s príslušenstvom), vznik škody (vzhľadom na neexistenciu zavineného protiprávneho konania bolo nadbytočným ďalej vznik škody dokazovať, opäť však možno poukázať na nedostatok skutkových tvrdení a neoznačenie príslušných dôkazov), ani príčinnú súvislosť medzi vzniknutou škodou a zavineným protiprávnym konaním.

Rozhodnutie o náhrade trov konania je založené na § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O. s. p. V konaní úspešný odporca nenavrhol prisúdenie náhrady trov konania.

Voči citovanému rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ. Namietal, že v konaní došlo k vadám - účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, rozhodoval vylúčený sudca, súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil, neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené, rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhovateľ namietal, že súd prejednal vec v neprítomnosti jeho právneho zástupcu a odporcu, postupujúc podľa ust. § 101 ods. 2 O. s. p. preto, že sa navrhovateľ bez ospravedlnenia na pojednávanie nedostavil. Možnosť súdu konať v neprítomnosti účastníka je však obmedzená splnením formálnej podmienky spočívajúcej v podaní žiadosti o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Navrhovateľ podal návrh na zrušenie pojednávania, uviedol dôležité dôvody a predložil súdu listiny spájané s označenými dôvodmi. Preto súd nemohol postupovať podľa § 101 ods. 2 O. s. p. a vec prejednať v neprítomnosti navrhovateľa. Súd tým, že prejednal vec v neprítomnosti navrhovateľa, odňal mu možnosť konať pred súdom. Poukazuje na znenie ust. § 15 O. s. p., že pokiaľ sa sudca dozvie o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený, oznámi to neodkladne predsedovi súdu a v konaní môže zatiaľ urobiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Navrhovateľ uskutočnil podanie, ktorým upovedomil súd o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že sudcu, ktorému bola vec pridelená systémom súdneho manažmentu na prejednanie a rozhodnutie, je potrebné z konania vylúčiť. Okolnosť, že krajský súd nevezhliadol v označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu, nič nemení na tom, že v očiach navrhovateľa a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. V tejto súvislosti poukazuje na rozhodovaciu prax Krajských súdov v Trnave, Nitre a Prešove. Tiež poukazuje na judikatúru Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zachovávanie práva na nestranný súd. Za takýchto okolností, s vedomím, že názor krajského súdu vo veci nestrannosti pre rozpor s rozhodovacou praxou iných krajských súdov, Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu neobstojí a navrhovateľ podal ústavnú sťažnosť pre porušovanie jeho práva na nestranný súd, nebolo a nie je prípustné, aby konanie pokračovalo ústnym pojednávaním, v ktorom vykonával úkony a rozhodol vylúčený sudca. Navrhovateľ nemal možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení svojho rozhodnutia. Navrhovateľ sa nemal možnosť vyjadriť k dôkazom, ktoré súd vykonal a založil na nich svoje rozhodnutie. Za takejto procesnej situácie došlo k degradácii zásady kontradiktórnosti, k porušeniu práva navrhovateľa na súdnu ochranu, ako aj k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. V konkrétnostiach napríklad navrhovateľ uvádza, že súd sa dopustil viacerých omylov, keď konštatoval, že navrhovateľom namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané, avšak v odôvodnení prezentované časové úseky tomu nenasvedčujú. Je nepochybné, že navrhovateľom tvrdený nesprávny úradný postup bol

v konaní jednoznačne preukázaný. Súd bol bezdôvodne nečinný, spôsobil tak zbytočné preťahy v konaní a nerozhodol o návrhu navrhovateľa v zákonnej lehote. Súd rozhodol bez toho, aby umožnil navrhovateľovi s cieľom ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu vyjadriť sa k skutkovým a právnym otázkam veci. Navrhovateľ ako strana konania nebol oboznámený s obsahom dôkazov a prednesov, nemal možnosť sa k týmto dôkazom a prednesom vyjadriť a sám nemal možnosť navrhnuť dôkazy na podporu svojich protitvrdení. Kontradiktórnosť súdneho procesu sa vzťahuje aj na oprávnenie vyjadrovať sa k dôkazom, ktoré súd získal z vlastnej iniciatívy. Navrhovateľ namietal, že v danej veci nebolo možné rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Okresný súd vykonal dokazovanie, ktorého obsah a rozsah si bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu určil sám a zistil, že existuje okolnosť brániaca vydať pre navrhovateľa pozitívne rozhodnutie, pričom súd musí vo všeobecnosti o tom informovať účastníkov konania v spore a umožniť im, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili. Z uvedených dôvodov žiada, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec na opätovné prejednanie okresnému súdu.

Odporca sa k odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu z dôvodov uvedených v odvolaní v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f), h) s použitím ust. § 221 ods. 2 O. s. p., a to z nasledovných dôvodov:

V zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p., odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je však odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. Ust. § 212 ods. 2 O. s. p. vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ale ktoré nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihliadne.

Vzhľadom k tomu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní danej veci sa zaoberal len námietkami navrhovateľa uvedenými v odvolaní a procesným postupom prvostupňového súdu predchádzajúcim vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Navrhovateľ opakovane namieta postup okresného súdu, ktorým mu mala byť odňatá možnosť konať pred súdom, keď okresný súd napriek jeho neprítomnosti vykonal pojednávanie, neoboznámil ho s vykonanými dôkazmi, neumožnil mu byť oboznámený s obsahom prednesov protistrany, vyjadriť sa k nim a neumožnil mu navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí ísť však o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený.

Je právom a zároveň povinnosťou účastníka zúčastniť sa nariadeného pojednávania. Pojednávanie môže byť odročené iba z dôležitého dôvodu.

V zmysle ust. § 101 ods. 2 O. s. p., súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže

súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka, prihliadne pritom na obsah spisu a doposiaľ vykonané dôkazy.

Navrhovateľ a jeho právny zástupca sa pojednávania nezúčastnili z vlastného rozhodnutia. Predvolanie na nariadený termín pojednávania bolo navrhovateľovi, ako aj jeho právnomu zástupcovi doručené včas, viac ako 5 dní pred termínom pojednávania, teda v dostatočnom predstihu pred termínom pojednávania. Dôvody uvedené navrhovateľom nebolo možné považovať za dôležité dôvody pre odročenie pojednávania. Tieto spočívali v námietke, že navrhovateľovi síce bolo doručené rozhodnutie krajského súdu o vylúčení, resp. nevyvylúčení sudcov Okresného súdu Liptovský Mikuláš, avšak s týmto rozhodnutím nesúhlasí, nakoľko ústavne konformným spôsobom nebola vyriešená otázka zákonného sudcu.

Väčšina procesných oprávnení a povinností účastníka v občianskom súdnom konaní sa realizuje na pojednávaní. Svoje oprávnenia môže účastník realizovať za predpokladu, že sa pojednávania zúčastní. Za odňatie možnosti konať pred súdom ako odvolací dôvod možno považovať iba odňatie práv spôsobené procesnou činnosťou súdu, nie opomenutím alebo pasivitou účastníka. Navrhovateľ a jeho právny zástupca sa pojednávania nezúčastnili z vlastného rozhodnutia. Tým si sami zmarili možnosť realizovať na pojednávaní svoje procesné oprávnenia, a to najmä možnosť navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a tvrdeniam protistrany, právo na poučenia v zmysle ust. § 118 ods. 2 O. s. p., ako aj v zmysle ust. § 120 ods. 4 O. s. p., ktoré sa realizujú spravidla na pojednávaní (vo vzťahu k prítomným účastníkom).

Okresný súd postupoval správne, keď na základe vykonaného dokazovania vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti navrhovateľa.

Podstatná časť odvolacích námietok navrhovateľa je založená na tvrdení, že vo veci nerozhodoval nestranný sudca. Krajský súd v Žiline, ako súd nadriadený, rozhodol uznesením č. k. 6NcC/52/2013-16 zo dňa 31.01.2013, že zákonná sudkyňa Okresného súdu Liptovský Mikuláš JUDr. Jana Halušková nie je vylúčená z pojednávania a rozhodovania vo veci. Nadriadený súd jasne skonštatoval, že zákonná sudkyňa vykonáva súdnictvo na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, ktorého sa dotýka namietaný nesprávny úradný postup v predmetnej veci, čo však nezakladá dôvod na pochybnosti o jej nezáujatosti.

Ku konštatovaniu prvostupňového súdu, že nárok navrhovateľa nebol prerokovaný predbežne a žalobný návrh tak bol podaný predčasne, odvolací súd pre úplnosť udáva, že s takýmto právnym názorom okresného súdu sa nestotožňuje. Z citovaných ustanovení je nepochybné, že je povinnosťou poškodeného účastníka, ktorý si chce uplatniť ujmu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, predtým, ako sa obráti so svojím nárokom na súd, podať žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na príslušnom orgáne, ktorým je nepochybné, ako to správne skonštatoval prvostupňový súd, Ministerstvo spravodlivosti SR. Ide o osobitnú podmienku konania sui generis, splnenie ktorej súd skúma z úradnej povinnosti. Navrhovateľ navrhol na preukázanie svojho tvrdenia vykonanie dôkazu, a to pripojenie príslušného spisu Ministerstva spravodlivosti SR, vo vzťahu ku konkrétnym účastníkom a predmetu konania.

Za vykonanie dôkazu je zodpovedný súd. Súd nemusí vykonať všetky dôkazy navrhnuté účastníkmi, pokiaľ nie sú potrebné pre zistenie skutkového stavu veci. To však v danom prípade nemožno konštatovať. Navrhnutý dôkaz bol spôsobilý preukázať alebo vyvrátiť tvrdenie navrhovateľa, že bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku v totožnej veci totožných účastníkov. Okrem uvedeného ide o skúmanie podmienok konania, kde sa prejavuje princíp oficiality.

V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na poznatok zistený v inej veci totožných účastníkov, že Ministerstvo spravodlivosti SR bolo schopné poskytnúť súdu kvalifikovanú informáciu o podanej žiadosti, jej predmete a najmä výške uplatnenej škody a nemajetkovej ujmy vo vzťahu ku konkrétnej veci (napríklad vec vedená pred Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 18C/250/2012).

Je potrebné vychádzať zo zmyslu a účelu zákona č. 514/2003 Z. z. Vyššie citované ustanovenia, ktoré upravujú povinnosť predbežného prerokovania nároku, sú nejednoznačné a nedôsledné. Účelom konania o predbežnom prerokovaní nároku nie je vydanie rozhodnutia, ale len pokus o mimosúdne urovanie. Pokiaľ ide o podmienku predbežného prerokovania nároku ako podmienku poskytnutia súdnej ochrany, posudzovanie tejto podmienky nemôže byť príliš formalistické, čo by viedlo k odmietnutiu spravodlivosti.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na znenie novelizovaného ust. § 16 ods. 2 vety za bodkočiarkou zákona č. 514/2003 Z. z. (v znení účinnom od 01.01.2013), podľa ktorého aj v prípade neodstránenia nedostatkov žiadosti nie je dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde. Pre vecné prejednanie nároku na súde je v zmysle uvedeného postačujúce preukázať podanie žiadosti, jej obsah nie je rozhodujúci.

Okresný súd konštatoval neexistenciu nesprávneho úradného postupu ako základnej podmienky pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Nesprávny úradný postup je definovaný v ust. § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a za osobitné právne skutočnosti je potrebné považovať: 1. porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť právny úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote a 2. zbytočné prietahy v konaní. Hoci za nesprávny úradný postup zákon považuje aj ďalšie skutočnosti, vychádzajúc zo skutkového odôvodnenia žalobného návrhu, navrhovateľ poukazoval práve na tieto dve rôzne skutočnosti. Odvolací súd má za to, že navrhovateľ dôvodne v odôvodnení odvolania upozorňuje, že okresný súd nevysvetlil, prečo nekonštatoval, že došlo k porušeniu práva navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj práv na prejednanie veci v primeranej lehote a v tejto časti je odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu nepreskúmateľné. Ako odvolací súd zistil z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu, tento konštatoval, že v danom prípade bol exekučným titulom rozhodcovský rozsudok a v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku účinného do 31.05.2010, podľa ktorého 15-dňová lehota na vydanie poverenia platila, s ktorým čiastkovým záverom sa odvolací súd stotožňuje. Zároveň konštatoval, že všeobecný súd konajúci o nároku na náhradu škody za nesprávny postup nemá právo konštatovať prietahy v konaní, okrem prípadu ich konštatovania či už vo výsledkoch vybavenia sťažnosti na prietahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, právoplatnom rozhodnutí vydanom disciplinárnom konaní, právoplatnom rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo na základe právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti konštatujúcom porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. V danej časti má odvolací súd za to, že odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu je nepresvedčivé, vyvolávajúce pochybnosti v súvislosti s tým, že prvostupňový súd nedostatočne vyhodnotil otázku nesprávneho úradného postupu v súvislosti so zbytočnými prietahmi v konaní v nadväznosti na časové okolnosti vydania samotného rozhodnutia exekučného súdu. A to aj z toho dôvodu, že v čase, kedy došlo k namietanému nesprávnemu postupu, neplatilo ešte ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. účinné od 01.01.2013, hoci okresný súd v napadnutom rozsudku toto ustanovenie citoval. Ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. účinné od 01.01.2013 nemožno na danú vec aplikovať, keďže je potrebné použiť ustanovenie zákona v čase, kedy boli naplnené rozhodné právne skutočnosti pre vznik nároku. Vzhľadom na to, že zákon účinný v čase, keď došlo k rozhodným skutočnostiam, posúdenie nesprávneho úradného postupu, spočívajúceho v zbytočných prietahoch bližšie nešpecifikuje, posúdenie tejto otázky je na úvahe súdu, pričom táto úvaha musí byť riadne odôvodnená tak, aby rozhodnutie nebolo arbitrárne. V odôvodnení rozhodnutia, ktorým súd rozhoduje o otázke nesprávneho úradného postupu v súvislosti s porušením povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v nadväznosti na zbytočné prietahy v konaní, musí výstižne, zrozumiteľne a presvedčivo podať výklad svojho myšlienkového postupu, ktorý ho priviedol k záveru, že v predmetnej veci ide alebo nejde o nesprávny úradný postup, a prečo tomu tak je (§ 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., § 157 ods. 2 a § 167 ods. 2 O. s. p.). Pre záver o zbytočných prietahoch je potrebné posúdenie časovej primeranosti vydaného rozhodnutia v súvislosti s ďalšími okolnosťami prípadu. Medzi takéto okolnosti patrí správanie sa oprávneného, jeho súčinnosť, iné procesné prekážky, vrátane ďalšieho priebehu konania, postupu exekútora a exekučného súdu.

Bez toho, aby súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne a relevantne uviedol dôvody, na ktorých je rozhodnutie založené, odôvodnenie jeho rozhodnutia je nezrozumiteľné, nepresvedčivé a neobhájiteľné, v dôsledku čoho je toto rozhodnutie, v časti týkajúcej sa nesprávneho úradného postupu v súvislosti s porušením povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v nadväznosti na zbytočné prietahy v konaní, nepreskúmateľné. Dôvody, ktoré viedli okresný súd k zamietnutiu žalobného návrhu vo vyššie špecifikovanej časti, nemôže zistiť nielen odvolací súd pri svojej prieskumnej činnosti, ale nemôže ich zistiť ani odvolateľ, ktorému tak postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Bolo mu totiž znemožnené posúdiť, ako súd prvého stupňa vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa pri svojom rozhodnutí spravoval.

Z uvedeného dôvodu prichádzalo do úvahy len zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f), ods. 2 O. s. p.), čoho dôsledkom bolo zároveň aj nesprávne posúdenie v zmysle § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p.

Okrem toho, za situácie, keď sa prvostupňový súd riadne nevyporiadal s prvým predpokladom vzniku objektívnej zodpovednosti, je z pohľadu odvolacieho súdu predčasné hodnotiť ďalšie predpoklady objektívnej zodpovednosti.

V ďalšom konaní bude povinnosťou okresného súdu, v súlade s vysloveným právnym záverom odvolacieho súdu, opätovne vo veci rozhodnúť. Následne v odôvodnení svojho rozhodnutia jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyloží svoje myšlienkové pochody o tom, ako posúdil nesprávny úradný postup v súvislosti s porušením povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v nadväznosti na zbytočné prieťahy v konaní a zo skutkových zistení vyvodí právne závery takým spôsobom, aby jeho rozhodnutie bolo jasné, zrozumiteľné, dostatočne odôvodnené a presvedčivé (§ 157 ods. 2 O. s. p.), vyporiada sa pritom aj s výhradami navrhovateľa, prezentovanými v odvolaní.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok prípustný nie je.